

DRUŠTVENI SPISI

470484

Ljubljana

LETNO POROČILO

N U K

1955

555607377

POROČILO

o delu Narodne in univerzitetne knjižnice v letu 1955.

V preteklem 1955 letu je knjižnica po utrjenih smernicah nadaljevala delo in imela pred očmi obe poglavitni nalogi, ki jih je dolžna opravljati tako kot narodna (t.j. centralna republiška) kakor tudi kot univerzitetna knjižnica.

Finančno stanje. Proračunska sredstva za leto 1955 so bila skromno odmerjena, tako da je obvezni 6% prihranek povzročil precej težav. Glavno breme prihranka je moralo odpasti na že tako premajhne funkcionalne kredite. Za nabavo knjig, rokopisov, geografskih kart itd. je bilo na voljo din 6,293.196. Ker so tuje knjige bile zaradi višine deviz zelo drage, ni bilo mogoče v zadovoljivi meri ustreči vsem potrebam. Vendar smo uspeli, da smo uredili predvsem nabavo tujih revij, največ znanstvenih: knjižnica je 1955 dobivala z nakupom 142 tujih revij, kar pomeni v primeri s preteklostjo lep napredek. Pri nabavi tujih knjig smo skrbno izbirali dela trajnejše vrednosti, zlasti enciklopedična.

Kolikor so krediti dopuščali, smo poskrbeli za opravo, ki naj omogoči boljše delo v knjižnici. Tako smo razširili izposojevalni pult v veliki čitalnici, nabavili 5 kartotečnih omaric in 2 razstavni vitrini. Iz investicijskih kreditov smo naposled popravili dvoriščno fasado in tako preprečili nadaljnjo škodo na njej. Nepredvidena okvara na stropu v veliki čitalnici je terjala takojšnjega popravila.

Prostori. S prostorom je knjižnica še zmerom v stiski. Primanjkuje skladiščnih prostorov, delovnih prostorov za uslužbence in prostorov za bralce (t.j. posebnih čitalnic, n.pr. čitalnica za profesorje). Naše upanje na pridobitev prostorov se bo uresničilo šele z izselitvijo oddelkov Prirodoslovno-matematično-filozofske fakultete, ki namerava zidati svojo lastno stavbo. Pomanjkanje skladiščnih prostorov smo skušali omiliti z adaptacijo tretjega podstrešja.

Osebie. Dne 31. decembra 1955 je knjižnica imela 66 uslužbencev in delavcev, od tega znanstvenih sodelavcev 7, bibliotekarjev 14, knjižničarjev 12, administrativnih uslužbencev 14, pomožnih(delavcev) 18. Vrsta administrativnih uslužbencev, med njimi tudi strojepiske, je vključena v strokovno delo. Med letom je odšlo 7 uslužbencev in delavcev, prišlo 8. - Problem je še zmeraj v

pomanjkanju izurjenih kadrov, ker dobivamo samo pripravnike ali uslužbence iz drugih strok, a oboje je treba šele uvesti v bibliotekarsko stroko. Glede na velik dotok novih knjig in starih zalog bi bilo treba povečati število katalogizatorjev z nastavitvijo novih uslužbencev.

Dotok knjig. Največji dotok novih knjig pomenijo dolžnostni izvodi, čeprav dobivamo zdaj iz drugih republik samo po en izvod vsake tiskane stvari. Poleg nakupov (o katerih gl. zg.) so še zamenjave. Te so se v letu 1955 močno povečale, ker smo začeli zamenjvati tudi z vzhodnimi evropskimi državami, ki so same zaprosile za zamenjavo.

Podoba v kakšnem razmerju so bile evidentirane (katalogizirane) knjige posameznih strok, kaže naslednja preglednica; zajema pa samo tista dela, ki so šla skozi katalogizacijo za abecedni in sistematični stvarni katalog (upošteti torej niso časniki in časopisi, zemljevidi, glasba, rokopisi itd.):

<u>Humanistične vede</u>	50,9%	
od tega: družbene vede in pravo		16,6 %
<u>Prirodne in uporabne vede</u>	21,8%	
od tega: prirodne vede		6,2 %
uporabne vede		15,6 %
<u>Leposlovje</u>	21,2 %	
<u>Verstvo</u>	4,2 %	
<u>Zabava in šport</u>	1,9 %	
		<hr/>
	100 %	

Publicistika. Bibliografija za leto 1953 bi bila morala že zadavnej iziti, toda v tiskarni jo zadržujejo, izgovarjajoč se na vse načine. Rokopis Bibliografija za leto 1954 je pripravljen za tisk. Te letne bibliografije, ki prinašajo ne le pregled samostojnih tiskov, temveč tudi člankov v periodičnem tisku, so se v naši javnosti dobro uveljavile, zato bi bilo zelo važno, ko bi mogli doseči njih redno izhajanje.

Letos smo začeli izdajati tudi šapirografirane Objave NUK, ki izhajajo vsake tri mesece in prinašajo tujo literaturo, došlo v Narodno in univerzitetno knjižnico. Pošiljamo jih vsem fakultetam in večjim knjižnicam.- Javnost smo obveščali o novostih NUK v dnevniku Ljudska pravica.

Razstave. Narodna in univerzitetna knjižnica sama je priredila naslednji dve javni razstavi brez vstopnine:
8.-23.II. razstavo srednjeveških rokopisov Slovenije; 13.-25.VI. Slovenska znanstvena in strokovna knjiga 1945-1955. Prvo je obiskalo 662 oseb, drugo 482.

V naši razstavnici so bile še naslednje razstave:

24.-29.nov. Razstava naprednega časniškega tiska; 3.-11. dec. Razstava Drž. arhiva: Družbeni odnosi naših tleh v dobi zgodnjega kapitalizma; 15.-24.12. Razstava angl. medicinske knjige. Te razstave si je ogledalo 2863 oseb.

Sodelovanje z drugimi ustanovami. Preko knjižničnega odbora je Narodna in univerzitetna knjižnica sodelovala z vsemi fakultetami Univerze, zlasti tako, da je sprejemala želje glede nabave knjig in revij. Želeli bi bilo, da bi posamezne fakultete v večji meri sodelovale z navedbo literature, ki naj bi jo NUK nabavljala.

Z bibliografskim delom smo sodelovali z Muzejem narodno-osvobodilne borbe in s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, potem z Leksikografskim zavodom v Zagrebu in z Bibliografskim inštitutom v Beogradu, z letem zlasti s popisom novosti in periodik.

Z našimi študijskimi knjižnicami in z republiškim univerzitetnimi in centralnimi knjižnicami, od teh najbolj z zagrebško Sveučilišno in beograjsko Univerzitetno biblioteko, smo bili v stalnih zvezah zaradi posojanja in izposojanja največ znanstvenih del za tukajšnje interesente. Razširili smo tudi zveze z inozemskimi znanstvenimi knjižnicami zaradi izposojanja.

Izposojanje knjig. Posebne statistike (gl. niže) kažejo, kolikšen je bil obisk v knjižnici in koliko knjig smo izposodili. Obisk je bil nekoliko manjši, vendar se to v zasedbi velike čitalnice ni poznalo, ker so obiskovalci (študenti) dalj časa študirali in se niso tako menjavali kot v prejšnjih letih.

Hot lani

Tečaji. Za dvig strokovnih kadrov smo v oktobru in novembru pripravili dvomesečni tečaj za knjižničarje in bibliotekarje (80 ur), za katerega se je prijavilo 55 obiskovalcev; od teh je redno obiskovalo tečaj 33. Kredit za tečaj je prekrbel Svež za prosveto in kulturo LRS.

V Narodni in univerzitetni knjižnici je prakticiralo tudi 8 praktikantov iz drugih knjižnic od 14 dni do 3 mesecev.

Knjižnični odbor Narodne in univerzitetne knjižnice, ki mu je predsedoval tov. prof. dr. Alija Košir je vzdrževal zvezo z Univerzo, pobudil je izdajanje Objav, pretresal je naročila knjig, predložil proračun NUK za leto 1956 Univ. svetu in pozval posamezne fakultete, naj predložijo sezname publikacij, ki naj bi jih naročila NUK. Knjižnični odbor je tudi interveniral zaradi 6% znižanja kreditov, ki je prizadelo nabave novih knjig, in prediskutiral vprašanje družbenega upravljanja Narodne in univerzitetne knjižnice.

Upravni položaj Narodne in univerzitetne knjižnice se je v letu 1955 uredil tako, da je NUK v sklopu Univerze. Ohranila je svoj proračun, dobila pa je tudi svoje računovodstvo. Vrsta kompetenc se je prenesla na upravnika NUK. Potrebno bo, da se določi o položaju NUK vnesejo v republiški zakon o Univerzi in da dobi NUK svoj zakon (uredbo) in statut.

FINANČNO STANJE

Od odobrenih kreditov za leto 1955 smo porabili do 31.XII.1955:

	<u>Odobreno</u>	<u>Porabljeno</u>	<u>Ostane</u>
<u>Osebnih kreditih</u>	13,335.745.-	13,335.745.-	-
<hr/>			
<u>Materialni krediti</u>			
1. Pisarn. potrebšč.	190.000.-	184.846.-	5.154.-
2. Kurjava	1,980.000.-	1,890.748.-	89.252.-
3. Razsvetljava	550.000.-	499.010.-	50.990.-
4. Pot. in sel. str.	20.000.-	13.454.-	6.546.-
5. Vzdr. čišč. in zav.	790.000.-	788.001.-	1.999.-
6. Pošt. tel. intefef.	343.420.-	325.980.-	17.440.-
7. Inventar	480.000.-	477.548.-	2.452.-
8. Vzdrž. prevoz. sred.	8.000.-	6.482.-	1.518.-
	<u>4,361.420.-</u>	<u>4,186.069.-</u>	<u>175.351.-</u>

Funkcionalni izdatki

1. Nabava knjig in rok6 kopisov	6,293.218.-	6,293.196.-	22.-
2. Nabava knjig. mater.	465.000.-	455.764.-	9.236.-
3. Nabava fotograf. materiala	272.000.-	261.493.-	10.507.-
4. Tisk in bibliogr.	100.000.-	100.000.-	-
5. Dvig strok. kadrov	89.782.-	46.519.-	43.263.-
	<u>7,220.000.-</u>	<u>7,156.972.-</u>	<u>63.028.-</u>

Rekapitulacija

Osebnih kreditih	13,335.745.-	13,335.745.-	-
Materialni krediti	4,361.420.-	4,186.069.-	175.351.-
Funkcionalni krediti	7,220.000.-	7,156.972.-	63.028.-
	<u>24,917.165.-</u>	<u>24,678.786.-</u>	<u>238.379.-</u>

Letni kredit	26,473.745.-
- 6% od 25,943.000.-	1,556.580.-
	<u>24,917.165.-</u>

Za nekaj opravljenih storitev in nakupov smo prejeli račune šele januarja letos. Zato bo ostanek, ki je izkazan v zgornjem pregledu v celoti porabljen.

PROSTORNIŠKO STANJE.

Naša ustanova je danes v svoji stavbi tako utesnjena, da ima posamezne oddelke nameščene v skladiščnih prostorih, nekaj oddelkov pa celo v preurejenih straniščnih prostorih. Več oddelkov si pomaga z enim samim prostorom, ki rabi hkrati za delovni prostor, za stranke (čitalnico) in za skladišče.

Filozofska fakulteta zaseda v naši stavbi 25 večjih sob, kar da 974.28 m² površine.

Problem prenapolnjenosti skladišč smo sicer rešili z ureditvijo podstrešnih prostorov, vendar je to le provzorična rešitev.

STANJE OSEBJA.

Med letom 1955 so odšli iz Narodne in univerzitetne knjižnice naslednji uslužbenci:

Hrovatec Drago - knjigovez
Kovač Iva - pis. referent
Ludvik Dušan - bibliotekar
Pintarič Ivan st. - administrator
Šušteršič Franja - pis. referent
Zorko Franjo - pis. referent
Zwitter Majda - bibliotekar

Med letom 1955 so prišli v Narodno in univerzitetno knjižnico naslednji uslužbenci:

Bajt Anton - bibliotekar
Jerin Darinka - administrator
Kopač Alojzij - kurjač
Krištof Mihaela - snažilka
Osterc Ludovik - bibliotekar
Pintarič Ivan ml. - bibliotekar priprav.
Vajda Bogdan - knjižničar
Veselko Maks - bibliotekar priprav.

Dne 31. decembra 1955 je imela Narodna in univerzitetna knjižnica te-le uslužbenke:

Prosvetno-znanstvena služba:

1. dr. Bohinec Valter	znanstv. sodelavec
2. dr. Cajnkar Stanko	" "
3. Gspan Alfonz	" "
4. Kalan Pavle	" "
5. dr. Kermauner Dušan	" "
6. Logar Janez	" "
7. dr. Rupel Mirko	" " (upravnik)
8. Arhar Vojan	bibliotekar
9. Bajt Anton	"
10. Berčič Branko	"
11. Bulovec Stefka	"
12. Cizelj Ana	"
13. Jugovec Mihaela	"
14. Osterc Ludovik	"
15. Pintarič Ivan ml.	" - priprav.
16. Podpac Justina	"

17. Rijavec Josip	bibliotekar
18. Šlajpah-Zorn Mara	"
19. Veselko Maks	"
20. Vrančič Radojka	"
21. Zorman Vinko	"
22. Božič Majda	knjižničar
23. Doležal Vanda	"
24. Gostiša Nevenka	"
25. Kurajica Miško	"
26. Oblak Jakob	"
27. Posavec Ančka	"
28. Rajar Ivan	"
29. Stojkovič Majda	"
30. Trampuž Vanda	"
31. Vajda Bogdan	"
32. Židar Marija	"
33. Žužek Jože	"

Upravna stroka

1. Razpotnik Anton	referent
2. Guzelj Breda	"

Pisarniški uslužbenci

1. Čepon Ana	strojepisna III. razr.
2. Dolenc Jakob	administrator
3. Dobravec Slavka	pisarn. referent
4. Hafner Ivan	" "
5. Jerin Darinka	administrator
6. Justin Matko	pom. pisarn. referent
7. Kralj Vera	strojepisna II. razr.
8. Lavrih Anton	arhivar
9. Šefec Marija	pisarn. referent
10. Šubič Gabrijel	" "
11. Zlatnar Mila	" "

Finančni uslužbenci

1. Kalin Jožica	računovodja
-----------------	-------------

Pomožni uslužbenci

1. Gregorič Anton	pom. uslužb. telefonist
2. Goršič Drago	" " "
3. Prezelj Joahim	" " telefonist

Kvalificirani delavci

1. Kopač Alojzij	kurjač
2. Kramar Viktor	fotograf
3. Lampič Rudolf	knjigov. viš. specialist
4. Lumbar Ivan	" " "
5. Šinkovec Ludvik	kurjač, honorar. kvalif. delav.
6. Škerl Gabrijel	knjigov. mojster

Polkvalificirani delavci

1. Repnik Ivan skladiščnik

Nekvalificirani delavci

1. Buršič Alojzija	snažilka
2. Erman Anica	"
3. Krištof Mihaela	"
4. Luznar Marjeta	"
5. Pracni Dora	"
6. Šefec Albina	garderobierka
7. Šmajdek Zora	" od 1.8. dalje arhivar I.
8. Zorman Cilka	knjigoveška delavka

Honorarno osebje

1. Zepič Ludvik vodja glasbenega oddelka

Skupno je bilo dne 31. decembra 1955 v Narodni in univerzitetni knjižnici 66 uslužbencev

UPRAVNA PISARNA

Vložni zapisnik izkazuje v preteklem letu 1162 zaporednih števil.

Za naše čitalce si je knjižnica izposodila iz tujine 155 zvezkov in to iz univerzitetnih knjižnic iz naslednjih krajev: Dunaj, München, Heidelberg, Jena, Graz, Göttingen, Tübingen, Freiburg, Bamberg, Brno, Bratislava, Basel, Stockholm, Budimpešta, Pariz.

Iz ostalih knjižnic v FLRJ pa smo si izposodili 231. Čitalcem izven Ljubljane je v preteklem letu izposodila naša ustanova 83 zvezkov, v inozemstvo pa 30 zvezkov.

Izdanih je bilo skupno 2807 legitimacij in sicer:

študentom	prir.mat.filozof. fakultete	1017	- 36%
"	tehniške fakultete	698	- 25%
"	prav.ekonom. fakultete	349	- 12.5%
	od teh 94 ekonomistom		
"	medicinske fakultete	256	- 9%
"	agronom.gozd.veterin. fak.	229	- 8%
"	viš. pedagoške šole	44	- 2%
"	akad. igral. umetnosti	14	- 0.5%
"	akad. za glasbo	13	- 0.5%
ostali		187	- 6.5%

EKONOMAT

V preteklem letu smo z investicijskim kreditom popravili strešne žlebove, streho in fasado na dvoriščni strani. S tem so bili rešeni problemi, ki so nam že več let delali težave. Velika pridobitev je tudi ureditev še enega podstrešnega skladišča, ki ga pa še nismo mogli v celoti opremiti s policami zaradi pomanjkanja kreditov. Precej neprilik nam je povzročilo nujno popravilo stropa v veliki čitalnici, saj se je okvara pojavila nenadno, stroški za popravilo pa so nam pobrali sredstva namenjena za ureditev nekaterih potrebnih stvari.

S pisarniškim materialom, tiskovinami in obrazci ter zlasti s papirjem za katalognne listke smo bili le za silo preskrblje-

ni, nekaj zaradi pomanjkanja kreditov, nekaj pa zaradi pomanjkanja posameznih vrst blaga.

VELIKA ČITALNICA

Velika čitalnica je bila odprta za občinstvo ob delavnikih od 7. do 21. ure, od 1. julija do 6. avgusta pa od 8. do 12. ure. Ob sobotah je bila zaradi čiščenja od 14. ure dalje zaprta. Od 7. avgusta do 10. septembra je bila čitalnica zaradi popravila stropa zaprta.

V letu 1955 je bilo v veliki čitalnici 85.517 obiskovalcev. Od teh je bilo 84.132 študentov /47.698 moških in 36.434 žensk/. Ostalih je bilo 1.385 /1.048 moških in 377 žensk/.

V čitalnico in za interno službeno rabo je bilo izdanih 72.603 zvezkov.

Na dom je bilo izposojenih 4.090 zvezkov 2.352 osebam. Poslali smo 288 reklamacij. Čitalnico si je ogledalo 23 ekskurzij s pribl. 800 osebami in 320 tujcev. Knjigovezu smo oddali 280 knjig v vezavo in 73 v popravilo.

Poleg rednega dela smo opravili v letu 1955 še naslednja dela:

1. V poletnih mesecih smo izvršili revizijo priročne knjižnice.
2. V čitalnico smo premestili iz skladišč 61 signatur v 91 zvezkih, v skladišča pa smo poslali 28 signatur v 68 zvezkih.
3. Pregledali smo kartoteki listkov za izposojanje na dom in za interno uporabo.

SKLADIŠČA

Uslužbenci skladišča so poleg rednega dela bili v preteklem letu zaposleni pri ureditvi novih knjižnih skladišč, zbiranju gradiva za razne razstave, raznih selitvah itd.

ČASOPISNI ODDELEK

Kot v letu 1954, se je tudi v letu 1955 delo časopisnega oddelka razvijalo v glavnem na podlagi smernic okvirnega načrta o preureditvi oddelka, ki je bil izdelan ob koncu leta 1953. Dejansko je bilo lansko leto samo nadaljevanje in dopolnjevanje dela začetega v letu 1954.

V preteklem letu so bili doseženi naslednji pomembnejši uspehi:

Vsi ogromni kupi starih, zaostalih časnikov so bili vsaj v glavnem urejeni. Duplikate smo odpravili v zgornje skladišče, a prvi izvodi so vloženi v police in so sedaj publiko dostopni. Vendar pa je v tem oziru ostalo še veliko drobnega dela;

predvojni in povojni srbsko-hrvatski časopisi (revije), ki so bili prej praktično nedostopni, so sedaj v glavnem urejeni. Preostalo je še drobno delo - vpisovanje in postavitve;

urejen, popisan in postavljen je večji del starih germanik; velik uspeh smo dosegli zlasti v vezavi časnikov. Vezani so n.pr. vsi letniki beograjske "Politike", ter zagrebških predvojnih časnikov "Novosti" in "Večera";

zbrani in urejeni so mnogi še nepostavljeni slovenski povojni tiski, urejeno je vprašanje neštevilnih uradnih listov in biltenov, kar je bilo sicer zelo težko dostopno;

Težave, ki jih je imel oddelek pa so bile, večkratno menjavanje osebja, premajhna zmogljivost knjigoveznice, preobremenjenost skladišča in v zimskem času nezadostno ogrevanje

prostorov.

Pregled tekočega periodičnega tiska,

ki ga je časopisni oddelek Narodne in univerzitetne knjižnice prejemal v letu 1955:

	<u>časopisov</u>	<u>časnikov</u>
Slovenija	151	60
Zamejski Slovenci	7	11
Hrvatska	242	84
Srbija	326	142
Bosna in Hercegovina	71	23
Črna gora	12	5
Makedonija	36	24
JLA	17	9
Anglija	38	5
Z D A	39	2
Avstrija	8	-
Belgija	4	-
Bolgarija	1	-
Čehoslovaška	22	1
Danska	2	-
Finska	1	-
Francija	41	-
Italija	28	2
Izrael	3	-
Kanada	7	-
Nemčija	48	-
Nizozemska	1	-
Poljska	5	-
Švedska	4	-
Švica	13	1
Lat. Amerika	3	-
Rusija	5	-
Madžarska	1	-
Unesco	13	-
OZN	7	-
Skupaj	1.146	369

K A T A L O G I :

Referat za zamenjavo in nakup

V letu 1955 se je zamenjava znatno povečala. Po iniciativi vzhodnih držav smo vzpostavili ponovne stike s ČSR, Madžarsko, Bolgarijo in SSSR. Vse te zamenjave so, razen z knjižnico v Pragi šele v razvoju, kažejo pa, da bodo koristnejše kot so bile pred prekinitvijo.

Zamenjava se je vršila s 129 (123*) ustanovami iz 28 (22) držav, in sicer:

Afrika /JAU/	1(0)	Italija	10(5)
Anglija	7(9)	Izrael	2(2)
Argentinijska	1(3)	Canada	1(1)
Avstrija	9(9)	Madžarska	2(0)

* V oklepajih so za primerjavo navedeni lanskoletni podatki.

Belgija	4(4)	Nemčija	19(15)
Belgijski Kongo	1(0)	Nizozemska	5(4)
Bolgarija	1(0)	Norveška	1(1)
Brazilija	1(0)	Poljska	4(2)
ČSR	8(2)	SSSR	4(0)
Danska	2(2)	Švedska	3(3)
Finska	1(0)	Švica	8(8)
Francija	11(11)	Urugvaj	2(0)
Grčija	1(0)	Venezuela	1(0)
Indonezija	1(0)	ZDA	18(24)

Z zameno smo pridobili 599 (461) zvezkov knjig in 90 (38) redno izhajajočih revij. Nakupi so se tudi v letu 1955 vršili po predlogih komisije, ki je redno pregledovala vse razpoložljive bibliografije in na skupnih sejah določala dela, ki so se nabavljala. Pri nakupih so se upoštevale tudi želje fakultet, katere je odobril medknjižnični odbor.

Z nakupi se je fond povečal s 1355 zvezki knjig (od tega 900 rednega nakupa in 455 po CZ kupljene knjige grofice Wurmbrandt) in s 140 (55) revijami. Kakor je razvidno je večji del proračunskega zneska šel za nakup revij. Nabavili smo tudi novoizšle zvezke ca. 40 nezaključenih publikacij.

Referat za zamene in nakupe je posredoval akcesiji in časopisnemu oddelku tudi 279 zvezkov knjig in 64 redno izhajajočih revij, ki smo jih prejeli v dar.

Vse delo zamen in nakupov je kartotečno evidentirano. Prav tako so evidentirani tudi vsi predlogi za nakup. Kartotečno se vodi tudi evidenca nakupa publikacij, ki so na rapolago za zameno.

Referat za zamene je vršil tudi ocenjevanje pri nakupih za našo knjižnico in ocenjeval tudi drugim ustanovam, ki so se obračale na nas.

Predakcesija

Kot vsa leta je akcesija tudi v letu 1955 izvrševala večji del nalog predakcesije v zvezi z obveznimi primerki, množičnimi nakupi in množičnimi darovi.

Vsak mesec smo pošiljali obvezne primerke republiškim znanstvenim knjižnicam v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Skopju in Cetinju. Sestavljali smo abecedne sezname obveznih primerkov. V l. 1955 pa smo prenehali s pošiljanjem seznamov obveznih primerkov slovenskim študijskim knjižnicam, ker so imele na razpolago mesečno bibliografijo slovenskega tiska v Knjigi 55.

Akcesija

Koliko se je v letu 1955 vpisalo zvezkov v inventarne knjige v štirih četrtletjih in na kakšen način so prišle v knjižnico, kažejo naslednji statistični podatki:

Tromesečje:	O	N	Z	D	FZC	Foto kopije	Skupaj
I	2130	312	80	196	51	4	2773
II	1802	199	173	679	302		3155
III	2098	316	101	707	302		3524
IV	2079	186	68	468	520		3321
	8109	1013	422	2050	1175	4	12773

Kolikim knjigam je akcesija dala signature v štirih četrtletjih 1955, je razvidno iz naslednjih številok:

Četrtletje : Redna postavitev: Arhivski primerki: Duplikat: Skupaj

I	2391		274		389	3054
II	1783		329		304	2416
III	987		204		354	1545
IV	2551		423		634	3608
+	7712		1230		1681	10623

Naslednji statistični pregled kaže tiske, ki jih iz raznih vzrokov ne oddajamo v katalogizacijo, ampak jih že v akcesiji obdelamo (korporativni spisi) ali pa jih odlagamo (drobni tisk) itd.

Četrtletje	Korporativni spisi	Šolska izvestja	Drobni tisk	Odloženi zvezki	Ostalo	Skupaj
I	247	12	172	476	4	911
II	221	3	158	421	3	806
III	244	45	133	640	2	1064
IV	260	29	252	528		1069
	972	89	715	2065	9	3850

Abecedni imenski katalog

Katalogizirali smo prvenstveno obvezne primerke in publikacije, nabavljene z nakupom in zameno. Od še ne postavljene prejšnje zaloge (Pridobljene zlasti iz Federalnega zbirnega centra) smo predelali velik del srbsko-hrvatskih tiskov; knjige v drugih jezikih smo upoštevali predvsem zaradi kompletacije že postavljenih serij. Izmed darov smo izbirali za takojšnjo obravnavo zlasti jugoslovanske knjige. Začeli smo s sistematičnim prekatalogiziranjem starega fonda, in sicer tistega dela, za katerega nimamo katalogov.

Katalogizirane knjige (glavni fond)	11.714	zvezkov
Katalogizirani arhivski izvodi	1.388	"
Katalogizirane dublete	3.678	"

Oddelek je sestavljal sezname inozemskih novitet in periodik za Bibliografski inštitut FLRJ, sezname novosti za objavo v veliki čitalnici in v Ljudski pravici ter seznam

periodičnega tiska. Poleg rednega dela se je osebje katalognega oddelka posvečalo vzgoji novincev, ki jih je uvažalo v knjižnično poslovanje. Razen tega je dajalo nasvete za katalogizacijo in delo študijskim knjižnicam, znanstvenim knjižnicam in drugim ter pomagalo strankam pri iskanju zaželenih literature.

Stvarni katalog

Geslovno in sistematsko je bilo katalogiziranih 6444 enot. Obiskovalcem so bile dane na razpolago skupine 37 in 38 dec. kataloga. Revizije in poenačenje obeh katalogov sta mnogo napredovala s sprotnimi popravki v vseh skupinah. Odpravljeni so bili še nerevidirani listki skupine 7, deloma tudi 1. Sortiranih in vložnih je bilo 23814 listkov.

Rokopisni oddelek

Rokopisni inventar se je povečal za 92 številke ali 959 enot, pri čemer ni šteta zapuščina J. Rusa, ki šteje sama nad 1000 enot. Darov je bilo 83 (743 enot), nakupov 7 (206 enot) in 2 zamenjavi (10 enot), kakor je razvidno iz inventarne knjige str. 66-72.

Najvažnejše pridobitve predstavljajo: Trubarjana iz arhiva v Stuttgartu (fotokopije), zapuščini I. C. Oblaka in J. Rusa, korespondence oziroma pisma Fr. Gabrovška, V. Vodnika, I. Cankarja, I. Meštrovića, Lovra Kuharja in Fr. Miklošiča; gradivo o Stritarju, Kersniku, Ketteju, Murnu in Župančiču; Vorenčev slovar (v fotoposnetkih), prekmurska rokopisna pesmarica, Bukve za vse potrebe tega gmajna folka, pesmi Fr. S. Finžgarja ter tipkopijske bibliografije slavističnih objav v dunajskih časopisih.

Katalogizacija je redno potekala. Obdelane so bile: Groharjeva zapuščina, korespondenca Joža Debevca, rokopisi za literarno pratiko, pisma Radivoja Peterlina Franu Zbašniku, protestantika kakor Trubarjev Evangelij svetega Matevža, Dalmatinov reverz, Troštova izjava, Trubarjeva dedikacija, Konzulov Cirilski poskusni list, korespondenca slovenskih protestantskih piscev, Trubarjeva pisma Bullingerju, arhivsko gradivo "Slavischer Bücherdruck", korespondenca štajerskih deželnih odbornikov itd. Skupaj je bilo popisanih 1017 enot (323 listkov); glej signaturni katalog MS 1061-78.

Za kartoteko filmskih posnetkov je bilo inventariziranih 762 posnetkov (113 enot), katalogiziranih pa prav toliko enot (96 kartotečnih listkov s 385 kontaktnimi kopijami). Popisane so bile vse do konca leta 1955 na ozemlju LRS evidentirane inkunabule, bodisi tiste, ki so na mestu (857 zvezkov, adligatov, fragmentov in listov-samcev), bodisi tiste, ki so izkazane iz arhivskega in drugega gradiva (214 primerkov). Skupaj je torej evidentiranih 847 številke v 998 primerkih.

Inventariziran je bil rokopisni fond, ki je prispel v Narodno in univerzitetno knjižnico pred oktobrom 1946, in siécer 286 vpisov v posebni inventarni knjigi.

V zvezi z evidentiranjem gradiva o slovenskem protestantizmu je bil pregledan fasc 54 Stanovskega arhiva v DAS in ugotovljenih 1917 aktov, o katerih so bile narejene regeste.

Restavriranje in konserviranje poškodovanega gradiva se ni opravljalo; le nekaj pomembnejših tiskov je bilo izluščenih iz starih vezav.

Omeniti pa moramo še stisko s prostorom ki je zmirom bolj pereče. Dva zaboja rokopisov (zapuščina Jožeta Rusa) smo zato morali že magacinirati v četrtem prehodu; tja bomo prenesli zapuščino E.H. in H.Coste in jo namestili v železni omari, a kateri so zdaj duplikti gradiva iz NOB. Tudi najstarejše inkunabule, ki so postavljene v omari 16, bomo postavili nazaj v skladišče. Ločiti skladišče od profsorske čitalnice nam tudi letos ni uspelo.

V profesorski čitalnici je delalo 1719 bralcev (559 študentov, 1160 profesorjev in ostalih); povprečen dnevni obisk je torej znašal 5.6 in se je torej v primeri s prejšnjim letom neznatno povečal, tembolj pa je naraslo število izposojenih rokopisov (506⁴: 3626 v letu 195⁴) in knjig (2527:219⁴). Ekskurzij in posameznih obiskov je bilo v oddelku 60 (7⁴2 obiskovalcev), torej znatno manj ko prejšnje leto, kar je vsekakor v korist ohranitvi naših redkosti. V profesorski čitalnici postaja prostorna stiska vse očitnejša. Večkrat se zgodi, da 12 sedežev, to je 4 zasilni in 8 stalnih, ne zadostuje za delo vsem bralcem zlasti med šolskim letom, ko je obisk študentov, ki se pripravljajo na diplomu, precej šen. Tudi ker je velika čitalnica prezasedena, hodijo nekateri profesorji delat v rokopisno.

Oddelek je priredil v Prešernovem tednu razstavo srednjeveških rokopisov Slovenije, ki je vzbudila tudi v tisku precejšnjo pozornost. Nadalje je pomagal pri ureditvi razstave naprednih slovenskih časnikov in razstave arhivalij iz dobe zgodnjega kapitalizma, ki jo je priredil državni arhiv Slovenije.

Bibliografski oddelek

Osebe oddelka je v preteklem letu izvrševalo sledeča dela:

1. Izdelava tekoče slovenske bibliografije knjig in časnikov. Izdelanih je bilo za knjige 1283 listkov, za članke 102⁴3 listkov, skupaj 11.527. Ti listki so bili klasificirani po DK, kontrolirani in vloženi.
2. Slovenska bibliografija za leto 1953. Izvršene so bile korekture tiska do DK 8, t.j. leposlovje.
3. Za slovensko bibliografijo za leto 195⁴ je pripravljen rokopis za tisk.
4. Mesečne bibliografije slovenskih knjižnic in časopisnih novosti za "Knjigo" SKZ in za Zavod za statistiko in evidenco LRS.
5. Knjižne in literarne informacije, s katerim smo postregli strankam in katere smo ustno, telefonično ter pismeno iskali, da razrešimo šifre, psevdonime in druge pomanjkljive podatke to knjigah in člankih. Število informacij cca 600.
6. Oddelek je v preteklem letu sodeloval z Muzejem NOB: dal mu je sproti v prepis vse listkovno gradivo o NOB, tako, da je Muzej lahko prenehal popisovati to gradivo iz tekočega časopisja.

7. Tudi leto je bibliografski oddelek sodeloval s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani ter z njeno gmotno pomočjo nadaljeval delo za sestavo slovenske retrospektivne knjižne bibliografije.
8. Šef bibliografskega oddelka je kot vodja bibliografskega centra za Slovenijo, ki ga je osnoval Leksikografski zavod FLRJ v Zagrebu, vodil popisovanje gradiva iz vsega slovenskega časopisja do leta 1945. Ker je Leksikografski zavod prástal, da ostane en izvod vsakega listka v Ljubljani, je pridobil bibliografski oddelek na ta način kartoteko časopisnih člankov, ki obsega okrog 300.000 listkov. To gradivo smo v preteklem letu z gmotno pomočjo SAZU uredili in alfabetirali, da že dobro služi svojemu namenu.

V bibliografskemu oddelku vse pogosteje iščejo informacije in podatkov znanstveni in strokovni delavci, študentje, ki pripravljajo seminarske naloge, žurnalisti itd.

Grafični in kartografski oddelek

Zbirke so napredovale kakor sledi:

- 1) zemljevidov je bilo katalogiziranih in uvrščenih v mape 1293 (258,6%) + 22 arhivskih in 44 dvojnih primerkov;
- 2) katalogiziranih je bilo 58 atlantov (116,0%) + 1 arhivski in 2 dvojna primerka;
- 3) zbirka portretov se je pomnožila za 232 kosov (92,8%) + 2 arhivska primerka;
- 4) zbirka razglednic je napredovala za 537 kosov (107,4%) + 1 arhivski in 3 dvojne primerke;
- 5) lepakov je bilo uvrščenih 451 (112,8%) + 423 dvojnih primerkov.

Najpomembnejša pridobitev oddelka v preteklem letu je kolekcija portretov slovenskih književnikov in drugih kulturnih delavcev, ki jih je Narodna in univerzitetna knjižnica odkupila iz zapuščine dr. Janka Šlebingerja za ceno 10.000.- Z njo sta se vrednost in pomen portretne zbirke zelo povečala.

Inventarizirana oziroma katalogizirana zaloga oddelka se je torej leta 1955 povečala za 2.571 kosov + 26 arhivskih + 472 dvojnih primerkov in je konec leta obsegala skupaj 23.079 kosov + 75 arhivskih in 3.121 dvojnih primerkov.

Delo v oddelku je močno zavrla selitev v mesecu novembru. Nove prostore je vsekakor smatrati za začasne, ker bo knjižnica prej ali slej rabila skladišče, kjer se nahajajo, za postavitev knjig; za rastoče kartografske in grafične zbirke so tudi pretesni. Pomagamo si lahko samo s tem, da vskladiščimo manj važne zbirke - n.pr. stare šolske atlante, lepake, razne albume s fotografijami itd. - na podstrešju.

Za urejevanje grafičnih zbirk bi oddelek potreboval strokovnega pomočnika. Za sedaj sta do peke mere urejeni le zbirka razglednic in zbirka portretov. Poskus, da bi v letu 1955 povečali zbirko razglednic z nakupi, se je posrečil le deloma. Tudi naš apel na šole, da bi zbrale razglednice med dijaštvom do sedaj še ni dosegel zaželenega uspeha.

Francoski oddelek

Knjižni fond se je v preteklem letu povečal za 151 enot, od teh smo jih dobili 146 v dar od Francoskega instituta v Zagrebu. Z novimi pridobitvami šteje naš knjižni fond zdaj 9313 zvezkov.

Periodičnih publikacij smo prejeli 63, če ne štejemo muh enodnevnic, ki so se pojavile od časa do časa s posameznimi zvezki. V celoti smo dobili v preteklem letu 1867 zvezkov periodičnega tiska. V letu 1954 je bilo to število precej višje (2416). Padec se je pojavil tudi zato, ker od novembra dalje redno odstopamo čitalnici društva Jugoslavija-Francija 17 periodičnih publikacij bolj poljudnega značaja, predvsem ilustriranih revij in dnevnikov.

V oddelku se vodita dve inventarni knjigi za novodošle knjige in za periodika, dnevnik periodik, 2 abecedna in 1 stvarni katalog, katalog kontinuand in knjiga del, ki jih dajemo v vezavo.

V inventarizaciji smo na tekočem. V katalogiziranju smo sproti obdelali vse novitete in deloma izpolnili vrzel iz prvih let po vojni. Ostanek nekatalogiziranih del je zdaj malenkosten (cca 350 zvezkov).

Izvršeno je bilo naslednje delo:

Izposojanje	3293	zvezkov
Vpisi v inventar: knjige	151	"
periodika	63	"
Vpisi v dnevnik periodik	1867	"
Katalogiziranje	471	"
Abecedni katalog	742	listov
Stvarni katalog	682	"
Uvrščanje v kartoteke	1424	"
Priprava za knjigoveza	100	zvezkov

Pripomniti bi bilo še, da številka izposojenih zvezkov ne daje prave podobe o materialu, ki smo ga nudili našim bralcem, ker vodimo evidenco samo za publikacije, ki jih izposojamo na dom, in torej ne upoštevamo revijalnega tiska, ki ga izposojamo samo v izrednih primerih. Tega je pa precej in delo z njim je zamudno, zlasti kadar gre za starejše letnike, ki so povečini nevezani.

Glasbeni oddelek

Po statističnem izkazu je v minulem letu 1955 število muzikalij naraslo za okoli 2800 kosov, in sicer na novih pridobitvah za okroglo 2100 in iz prejšnjih zalog za okroglo 700 kosov. Glavni dotok na novih pridobitvah je bil dosežen z zamenjavami.

Število obiskov v glasbenem oddelku in število izposojenih muzikalij se v primeri s prejšnjim letom bistveno ni spremenilo to pa zaradi tega ne, ker je moral glasbeni oddelek spreminiti poslovanje v tem smislu, da je omejil izposojevanje muzikalij na dom: preširokogrudno izposojevanje na dom je namreč rodilo slabe posledice, dijaki in slušatelji glasbenih nauk so zadrževali izposojene muzikalije pri sebi predolgo, včasih do konca semestra ali celo do konca šolskega leta in še delj, ter jim nato vračali mnogokrat

poškodovane, popisane itd. ta študentska praksa je sicer pri današnjih prilikah povsem razumljiva, ko so muzikalije nenavadno drage in si jih študenti po večini ne morejo nabaviti, toda NUK ne more zaradi tega žrtvovati svojih muzikalij in dopustiti, da se prehitro obrabijo ali celo uničijo. Izposojevanje na dom se je zaradi tega zmanjšalo, glasbeni oddelek pa je vkljub temu vedno odprt za vso javnost in njegova zbirka muzikalij je dostopna interesentom v prostorih NUK po predpisih čitalniškega reda, v izjemnih primerih pa tudi na dom.

Glasbeni oddelek polaga posebno važnost na to, da izpolni zbirko slovenskih muzikalij do takega stanja, kakor ga je le mogoče doseči. Slovenske muzikalije v NUK naj bi nudile kar najizčrpnjše gradivo vsem znanstvenim delavcem za študij in razkrivanje slovenske glasbene tvornosti vseh časov; zato skuša glasbeni oddelek NUK iti nekako vzporedno z delom, ki si ga je načrtala Akademija za glasbo v Ljubljani s svojim glasbeno-znanstvenim oddelkom in se je v tem pravcu razvilo že precej tesno in živahno sodelovanje med Narodno in univerzitetno knjižnico in Akademijo za glasbo. To znanstveno delovanje je dalo do danes že lepe uspehe, izsledilo je doslej neznane slovenske avtorje, neznane skladbe, pokazalo mnogo novih še neobdelanih področij in s tem indirektno nakazalo pot za bodoči študij slovenske glasbeno-kulturne zgodovine.

Starinske muzikalije iz časov pred letom 1800, ki jih hrani Narodna in univerzitetna knjižnica v svojih zbirkah (tudi slovenske), so bile letos na posebnem spisku javljene centralnemu tajništvu za sestavo "Repertoire international des sources musicales" v Parizu; s tem je dala tudi NUK svoj prispevek za mednarodno glasbeno-znanstveno delovanje.

KNJIGOVEZNIČA

Delavnica je izvršila 2248 vezav knjig in časopisov, večji del z zlatim ali črnim napisom. Poleg tega glavnega dela pa je oddelek izvrševal še celo vrsto drugih del, kot: restavriranje knjig, popravilo knjig, kaširanje zemljevidov, tiskanje lepakov itd.

FOTOGRAFSKI LABORATORIJ

Foto oddelek je med letom 1954 napravil 5512 posnetkov, kopij in povečav.

S T A T I S T I K A

P r i r a s t e k

Prirastek po inventarjih je znašal v letu 1955:

	Obvezni primerki	Nakup	FZC	Zamenjava	Darovi	Skupaj
knjige	8109	1013	1175	422	2050	12769
" franc.odd.		5			146	151
periodik	1654	424	614	211	824	3727
" franc.odd.					63	63
rokopisov(enot)		206		10	6743	6959
muzikalij	431	73	705	1559	99	2867
zemljevidi in atlasi	382	13			734	1129
fotogr., graf., razgled., osmrt., lepaki	890	452			454	1796
	11466	2186	2494	2202	11113	29461 22502

P o s t a v i t e v

Notranje delo:

Oddelek imenskega kataloga je v preteklem letu katalogiziral 11.714 zvezkov, 3.678 dublet in 1388 arhivskih primerkov, oddelek stvarnega kataloga pa 6.444 zvezkov. V francoskem oddelku je bilo katalogizirano 471 enot, v rokopisnem oddelku 1017 enot, v glasbenem 2.003 enot in v grafično-kartografskem oddelku 3.069 enot. Skupno torej 29.784 enot,

11.714	7.017
3.678	2.003
1.388	3.069
471	6.089
<hr/>	
17.259	
	<hr/>
	23.340
	6.444
	<hr/>
	29.784

O B I S K

Študenti

Ostali

	moški	ženske	vseh	moški	ženske	vseh	Skupaj
Vel.čitalnica	47698	36434	84132	1048	337	1385	85517
Časopis. "	4788	3314	8102	1863	548	2411	10513
Rokopisni odd.	374	185	559	1113	47	1160	1719
Franc.odd.	923	1025	1948	1937	1409	3346	5294
Glasb.odd.	227	91	318	309	24	333	651
Graf.in kart."	202	115	317	283	99	382	699
	54212	41164	93376	5553	2464	9017	104393

Če prištejemo še 94 ekekurzij s

1649 obiskovalcev znaša ves obisk 106035

I Z P O S O J A N J E K N J I G

	Tu	Na dom	Skupaj
V veliki čitalnici	72.603	4.090	76.693
V časopisni "	9.235	—	9.235
V rokopis.odd. rokopisi	5.064	—	5.064
knjige	2.527	—	2.527
V franc.odd.		3.293	3.293
V glasbenem odd.	2.170	855	3.025
V graf.in kart.odd.	471	164	635
Skupaj	92.070	8.402	100.472

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

b

|| 470484

1955